

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

§.20. Iusti Zelo inardescunt, & notanda est D. Chrysostomi hyperbole, factumq[ue] Er. Ioannis Hurtadi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53104](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53104)

sum contra sacrilegos Patris celestis offensores. Hæretici Donatilla doctrinam excitarunt, illicitum esse Principibus flagellum sumere, quo Dei repriment inimicos, sed omnia in spiritu lenita is, nihil autem flagelli terrore peragendum dicebant autem hoc ab Apostolo insinuatum quando datâ differentiâ inter nos, populumque antiquum, nos filios appellavit libertatis: *Nunc autem effus filij libertatis*: quia cuique permittitur, suo sensu abundare, suaque vivere libertate. De hoc scripsit D. Augustin. Bonifacio Comiti, quem Imperator in Africa gubernatorem decreuerat, & diuinis plane rationibus probat. Ecclesie Doctor, hanc opinionem, hæreticam esse, atque omnino necessarium esse, vt Principes flagellum habeant quo Dei gratiamini & iniurias vicentur, ad minus quia se Dei filios esse gloriantur. In confesso est Principibus deberi gladium, contra Reipublicæ perturbatores, qui & tenentur se illis opponere vindices, qui viduæ pupillo, puellæ, vim adferunt iniuriosam. *Quæ* igitur nō ratio suadet (ait D. Aug.) vt Zelus amoris Reipublicæ, & eorū qui in illa commorantur, illos permoueat vt se strenuè contra reipublicæ opponant tumultuarios: & in Dei gloriam iniurias, sceleratque aduertentes, pro illo stent propugnatores, reos seuerè castigaturi? An ergo tepidior esse debet amor quo Deum complecteris, illo quo filium tuum, seu seruum seu vicinum tuum diligis? Et hoc est (inquit) quod Deus principibus ore regio Psalmis significat, qui psalmo secundo declarare incipit, qualiter in principio Reges ac Principes in Christum æternumque Patrem suum fecerunt conspirant: *Astiterunt Reges terra, & Principes conuenerunt in unum aduersum Dominum, & aduersus Christum eius.* Hec multis perseverauit diebus, imo plusquam trecentis annis: pluribus enim de causis, ac congruentijs permisit Deus, vt Imperatores ac Reges illi forent inimici: ex illa colligens hostilitate gloriosas ac innumeras in sanctis suis inuictisq; martyribus pro nominis sui gloria victorias.

Rom. 8. 23

I. Principes decet gladius quo malos puniant.

Psal. 2.

II. Quæ ratione Reges Deo feruente debeant.

in timore. Scitote Reges, quid vobis sit agendum: quid vestri sit officij, hoc sc. vt Deo in timore seruiatis. De timore loquitur reuerenti quo patrem filius reueretur. Quærit D. August. in quo consistere debeat illud obsequium, quo Reges Deo famulantur, non vt personæ particulares, sed vt Reges? In quo debent illum reuereri, vt ostendant quod illum vt Reges pertimescant? Quod eius honorem cordi habeant, illum propugnent, nullas contra illum patiantur iniurias, & publicè ei detrahentes debito plectantur supplicio: *Quomodo Reges Domino seruiunt in timore, nisi ea qua contra Dominum iussa sunt, religiosa seruitate prohibendo, atque plectendo?* Quando Rex rosatiū euoluit, ieiunat, orat, peccata confitetur, corporis incumbit castigationi, Deo famulatur (inquit D. Aug.) non sicut Rex, sed vt homo quidam particularis: porro Davidi hæc non sufficiunt: vult insuper, vt illi seruiat in quantum Princeps, in quantum Rex, in quantum Iudex. Hoc autem sit sceleratos puniendo, profana Reges tollendo, lupam virginis cædendo, stupri meliarmites: trices ignominia afficiendo, cōcubinas in existim. & lium mātendo, ludorum mensas igni tradendo, Zelosi, confundendo publicos vsurarios, audaculos ac temerarios refrenando. Hoc propriū est Principibus ac Regibus obsequium: eo namque sine voluit Deus, vt prædicimus, decernere Reges illos vngendo oico: quantis enim oporteat eos mites esse, benignos, affabiles, vt ad eos liberè pauper, vidua, orphanus afflictulque possit accedere: porro sic dispositi sunt oportet vt, si quando videant nefanda in Deum committi scelerata, statim in eorum cordibus ignis amoris exardescat, & Zeli flammæ excitet, vt contra maleuolos instat horribilis ignis inflammetur, Dei contemptores, eiusque honoris flagellent plectantque violatores.

D. Avon. Ep. 50. ad Bonifacium. Tit. 3.

III.

§. 20. Iusti Zelo inardescunt, & notanda est D. Chrysostomi hyperbole, factumq; Fr. Ioan. Hurrad.

Hinc est, quod iusti hoc oleo perfusi viuacibus ignium flammis exardescunt, quæ scelerata notant contra patris sui supremi ac celestis honorem decusque perpetrata. Phinees vt vidit ganeonem illum in pudicū in Dei contemptum cum muliere idololatra fornicantem, quo Dei ira grauitur accendebatur, Zeli feruente succensus arte pro pugione, vineo idu ambobus confedit, vt pariter in terram mortui conciderent.

39
I. Zelus Phinees.

eidetentepus Deo tantopere acceptum, ut eius gratia furorem remiserit indignationis, quo contra populum commotus exanderat. Math. thias vni pietate spectabilis: dum sacrilegus quidam de populo Israel, coram tota Iudaorum Synagoga thus adoleto idolo super altari erectum in non leuem Dei iniuriam, hoc igne ferveret, ut leo rugiens, in eum irruit, & toto spectante populo sacrilegum interfecit super altate in quo simulachro sacrile. *hanc vidit Math. thias, & doluit, & contremuerunt venes eius, & accensus est furor eius secundum iudicium legis, & insiliens irruidant eum super aram.* Vidit cauilam, qua sacrilegus hic Deum audacius provocabat: hinc pugione cor illi transierbat: dolor, pernaque qua eius causa affligitur, ut primum adeo netarium vidit piaculum *Doluit*: quasi venenolus serpens mortifero cor eius mori lauiaret: hoc quippe Zelo proprium est, viscera, & cordis intima configere: *Zelus comedit me,* & corpore totus contremuit: *Contremuerunt venes eius.*

i. Math. 1. 14.

III. Zelus Hieronim.

Hier. 1. 3. 9

En quales operetur amor effectus, quando dilectum sibi videt inhonorari. Prophetam Hieronimam ait: *vide, quam acriter commotus dum certa quadam occasione crimina in Dei facta cernit ignominiam: Contritum est cor meum in medio meo: contremuerunt omnia ossa mea: factus sum quasi vir ebrius, & quasi homo madidus a vino a facie Domini, & a facie verberum sanctorum eius.* O qualis exaggeratio: *Contritum est cor meum, confectum*, ut velut inter duas fortissimas molas comminutum. In corpore, *Contremuerunt omnia ossa mea*: quasi mei compos non sum, velut ebrius: *Factus sum quasi ebrius* &c. Et quis te, quæso, sic acriter permouet? Amor, quo Deum eiusque sancta complector & excolui: qua & illum video contemptum, & illa passim contracta: *Quin adulteris plena est terra.* Quidquid video, peccatum est; iniquitas, adultrium, impudicitia, furtum, perurium, iniustitia, violentia. Quid hoc te tangit propheta? Hocine mihi obijcis: quid hoc ad te, quod scurra nefandissimus patrem tuum irideat, ut ira feruentius incandescas, ut carbo totus ignescas, & quasi phreneticus, tibi que non præsens furore incandescas? Hoc me tangit: amor quo Deum honoro quo Dominum meum revereor, quo patrem meum excolui, hic permouet, & aliquando sanctos ut furiosos agit, quando non patiuntur pedibus Dei statua conculcari. Fatetur de seipso David: quod velut tabescens infirmaretur: *Tabescere me fecit Zelus meus.* Nimio Zelo feruidus tabe conuicibat. Alij non commu-

nes edunt excessus: amor etenim tantos excitat Zelos.

Polehertima sunt illa sponsæ verba, quibus appositi in hæret D. Bern. *Nolite me considerare, quod fusa sum: quia decolorauit me sol.* Anima illi quandoque Ethiope videtur facta, pigra que res faciat indecentes & alienas ab eo, quod modestia, & sanctorum possulat mansuetudo. Veruntamen non hoc miretis, inquit, radij quippe solares hæc me nigredine obfuscant. Quis Moysen videret, virum testimonio Spiritus S. *Missimum super omnes homines, qui morabantur in terra.* Patrem illius populi, cui magis afficiebatur, ac si quisque eorum fuisset filius sibi naturalis, qui de monte descendens, eumque offendens vituli idololatram, tabulas confringit, comminuit pallium exuit, gladio accingitur, & ait: quicumque te Dei filium seruumque gloria ur, sequatur me, & ab hac & illa parte cadere & trucidare incipiat: illoque die non minus quam viginti tria milia de populo prostrauerunt. O Moyses, quis te sic alterauit, quis tuam obsecrauit mansuetudinem? *Nolite me considerare* &c. *decolorauit me sol:* ardor solis, amor Dei me succendit. Viden Eliam prophetam, qui spectante sacrilegâ illâ pemorsaque regina Iezabel falsorum Belial sacerdotum protectore, eorum aggressus tur quadringentos, & gladio obtuncat, intrepidus leo actus, flammisque succensus ardentioribus. Quis te decolorauit, quis accendit: *Decolorauit me sol.*

Cant. 1. 3. Ser. 28. in Cant. ad finem.

Nu. 12. 35

IV.

Zelus.

V.

Ardor solis est:

Zelus.

Insuper idem prolequitur D. Chrylsto. Ad 60. *mi or, inquit, qui fieri possit, videre vos tot iuramenta, peruriam, contra Deum blasphemias, & nec in corde vestro, vel vnâ igitur eam Zeli flammam, præque iracundiæ scintillam excitari: si namque dum intelligis quempiam in Regem calumniantem, tantus in te exurgat ardor pro regij honoris defensione; quando feruentior deberet excitare, dum Deum audis impugnari blasphemis? Eia igitur (monet ille) ista cernens, accede propius, sacrilego alapam impinge peruranti, qua dentes illi excutias, illum ut canem abige flagris, nec ob hoc ylo scrupulo mouearis: *Si quempiam Deum blasphemantem audieris accede, increpa, & si verbera infligere oportet, non recuses ipsius faciem alajâ percutere, contere os ipsius, & percussione manû tuam sanctifica.* Sicut illi, qui secti Moysen manus iniecerunt, ut caderent, mactarentque idololatras, quibus ipse ait: *Co. sec. osu manus vestras Domino.* Sicut igitur autem sem vir Sanctus: quod si ea de causa in crimen voreris, nõ neges, fatear, quod feceris, & merito:*

Sa.

Pf. 118. 139.

Sicut Regem terra blasphemantes punire oportet, multo magis Deum contumelia afflictores. Adhuc iterum: quod si quempiam blasphemantes sic corripientem occiderent, is martyrii palmam D. Iohannis Baptistae conforis daret: Martyrium tibi hoc est quoniam & Iohannis martyr fuit. Non enim Iohannem occiderunt quod idola refugeret adorare, tunc illis adolere tenueret: sed quod Zelo Dei altissus cortexcit, publiceque reprehenderit Deb illatas iniurias. Hoc idem repetit H o. sequenti.

Hom. 2. ad popu.

VII.
Explicatur hoc eius consilium.

Mag. Fr. Vincentius Iulianus in vita S. Telani.

VIII.
Exemplo confirmatur.

Est cui defendat hoc secundum litteram esse licitum D. Chrysostomi consilium, ea ratione mixus, quam ipse adducit: etenim si dicente quopiam non exigiam de Rege meo contumeliam cum esset à me admonitus vt taceret, ille in calumniando regem pertinax consisteret, aliquo modo probabile sit mihi esse licitum illum percutere, si ad competentem iudicem non facilis pateret accessus: tanto magis erit & hoc licitum, quando blasphemus non terra sed caeli Regi derogat iniuriator. Hoc ex ore habeo viri litteris eruditissimi mei quondam Praeceptoris. Hoc opere excelsus est F. Iohannes Hurtadus ordinis mei religiosus, vir pari sanctitatis ac eruditionis opinione celeberrimus, qui cum tanta praecellebat humilitate, vt Archiepiscopatus Granatensem & Toletanum ab inuictissimo Imperatore Carolo quinto oblatos abdicasset, audiens postmodum militem quendam ore impudentissimo Deum blasphemans appetentem, Leone ferocior illum aggreditur atque Meutris d. mortalium flagitiosissime proditor: non talis est Deus qualem tu esse blasphemans: imo sanctus, bonus, iustus est & misericors. Ex quo cum nebulo grauius exaudesceret sumptoque pugione illum occisurus diceret. Nequam, irregularis, dissolute monache, quid haec ad te, quae dico? porcum te dico, & lapidem offensiuus: Illico vir sanctus in genua deuoluitur ad martyrium se parat, & alacri vultu respondet intrepidus. Hoc, ita hoc est, frater mi, de me male loquere. Hoc, ita hoc est, multo, quam tu dicere queas, porco non de Deo: hic etenim sanctus, hic iustus, hic est irreprehensibilis.

Nihilominus a bitror hoc à D. Chrysostomo non esse dictum, vt hoc facias: ex eo namque graua nasci possent incommoda, ac scrupuli conscientiarum: vt autem quis ab illis indemonis tutusque euadat, valde singulares consideranda sunt circumstantiae: sed hoc dicit hyperbolicè, & vt Zelum perpendas, quo feruere debes tantam Deo videns irrogari iniuriam, qui tem

sum foret vt illar flamma exaudesceret, quae dirumpit omnia. Iuague vi montes intresque subvertit, & cholera vehementiori commouerit non patiens Patrem nostrum caelestem caeli colaphis, conteri pedibus, commatibusque irrideri. Sentit autem D. Chrysost. quod ob tantum defectum, qui hac in re committitur vt vix vnus sit, cui sincere & ex animo Dei honorem Zelo feruens propugnet, tot contra illum crimina perpetrentur: Sufficit vnus homo Zelo si D. Chrysost. dei succensus totum corrigere populum: & addit Ho. 2. ad quod quia in illo saeculo nemo Dei Zelosus pop. To. 5. honorem defendebat, ipse permitteret tot illos IX. insolui calanitatibus, nec ferret in aduersis auxilium. Sicut ex a quo fieret, quod Rex ciuitates Zeli tot varijs fueret concuti tribulationibus, inter quos peccata nemo Regis honori, & obsequio proficeret, committatur. aperto signo, qui Regem amat ibi, esse nemini: vi namque feruet amor, & Zelum feruere necesse est. Plura dicere de nostra post. mus ciuitate, in qua tam tepide flamus in acie, diuini honoris emulatores, ita vt plus iusto mereamur ab illo castigari, eiusque à nobis manum auferri subsidiariam.

En tibi Christum, quam Zelotypus in templo hodie feruet, & alias iterum tanto percellitur feruens aestro, vt rationis impos esse videatur: vnde de illo spargebatur: *Quoniam in furorem Mar. 3. 21 versus est. Quem cognati vt lymphaticum ligare meditabantur: Et exteriori sui tenere eum. Zelus hic erat, qui cordis eius viscera deparcebat, Si in Sanctis; Dei feruus amor quo illi feruunt tam feruidos Zelos excitet, eosque ad ea faciendâ compellat quae communem faciendi modum excedant, vt praemissimus: què in Christo amoris huius effectum auguramur filio Dei naturalis: Hoc mihi format augustinum Apostolus Christi pra Moysè demonitans praerogatiuam: etenim si hic diuini fuerit honoris Zelator, fuit vt feruus in domo eius fidelis: verum enim vero Christus velut domus filius naturalis: Et Moyses quidem fidelis fuit in domo Dei, tan. Hebr. 3. 5. quam seruus, Christus autem tanquam filius. Quinimo & in hoc facinore voluit vt scitent omnes, quod filius esset Dei: dicendo: *Nolite facere domum Patris mei, domum negotiationis.**